

випадки виявлення дорослих осіб, які залучають дітей до протиправної діяльності.

Поліцейські під час здійснення заходів, пов'язаних із забезпеченням безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти, проводять роз'яснювальну роботу серед учасників освітнього процесу з метою формування правової культури, негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ [7].

Отже, систематична робота над удосконаленням навчального процесу та створенням безпечного середовища в навчальних закладах є важливим напрямом діяльності державних органів різних рівнів. Систематичне відвідування співробітниками поліції навчальних закладів у період воєнного стану в Україні, на наш погляд, є запорукою надійності і посилення шляхів дотримання прав дитини. Однак вважаємо, що постійна присутність поліцейського в однострої зі зброєю на території закладу освіти є недоречною. Більшість повноважень інспектора служби освітньої безпеки можуть бути покладені на охоронців школи, педагогів, відділ виховної роботи, керівництво закладу загальної середньої освіти. У випадках, коли створення безпечного освітнього середовища потребує залучення поліцейського, обов'язково потрібно його запрошувати для вирішення конкретних кейсів. До того ж у структурі Національної поліції України ефективно функціонують підрозділи ювенальної превенції, у яких проходять службу спеціально підготовлені для роботи з дітьми поліцейські. Таким чином, вважаємо нині діючий проєкт «Служба освітньої безпеки» дискусійним, а визначені ним повноваження такими, що потребують удосконалення.

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти : розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 р. № 301-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-р#Text>.
3. Кононець В. П., Кравченко І. С. Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції органів Національної поліції щодо захисту прав та законних інтересів дітей : навч. посібник. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2020. 102 с.
4. Баско А. Запровадження проєкту «офіцер служби освітньої безпеки» як форма взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією в період режиму воєнного стану. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 240–248. DOI : 10.31733/2078-3566-2024-1-240-248.
5. Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти : наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України від 18 серпня 2023 р. № 685/1013. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1583-23#Text>.
6. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06 листопада 2015 р. № 1376. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>.
7. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів Національної поліції України із забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01 жовтня 2024 р. № 663. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-24#Text>.

Станіслава МИРОНЮК

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна), кандидат юридичних наук, доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

В Україні з моменту повномасштабного військового вторгнення росії на територію України починаючи з 24 лютого 2022 року і до сьогодні основним завданням є акумулювання людських, матеріальних в тому числі військових ресурсів для звільнення території України. В той же час не менш стратегічним напрямком публічного адміністрування є охорона культурної спадщини від руйнування та належне адміністративно-правове регулювання форм, засобів та способів забезпечення збереження культурної спадщини та її відновлення.

Основне навантаження на забезпечення збереження культурної спадщини покладається на органи місцевого самоврядування, в той же час одним із напрямків такої діяльності є ефективна взаємодія з органами правопорядку, в першу чергу – Національною поліцією щодо забезпечення охорони культурної спадщини.

Правові відносини у сфері взаємодії Національної поліції та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення збереження культурної спадщини закладені: по-перше, в Законі України «Про охорону культурної спадщини», який регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь. Відповідно до статті 6 Закону «до повноважень районних державних адміністрацій, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідно до їх компетенції у сфері охорони культурної спадщини належить: організація розроблення та погодження відповідних програм охорони культурної спадщини» [1]; по-друге, в Законі України «Про Національну поліцію», який в статті 23 до «основних повноважень поліції належить: здійснення охорони об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами, а також бере участь у здійсненні державної охорони, здійснення на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності, а також об'єктів критичної інфраструктури, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України [2]; по-третє, в Постанові КМУ від 21 листопада 2018 р. № 975 «Про затвердження категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах», якою затверджено категорії об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах, до яких віднесено об'єкти культурної інфраструктури, а саме: музейні заклади, в яких зберігаються музейні предмети державної частини Музейного фонду України, внесені до Державного реєстру національного культурного надбання; об'єкти та архівні установи, де зберігаються документи Національного архівного фонду [3]; по-четверте, в Наказі МВС України від 07.07.2017 № 577 «Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів» затверджує Інструкцію про організацію службової діяльності органів поліції охорони під час виконання заходів з фізичної охорони об'єктів та Порядок взаємодії органів та підрозділів поліції під час організації та виконання органами поліції охорони заходів з фізичної охорони об'єктів [4].

Здійснивши аналіз нормативно-правових актів, які тим чи іншим чином регулюють правові відносини у сфері взаємодії Національної поліції та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення збереження культурної спадщини слід зазначити, що відсутні чіткі норми, які б визначали залучення працівників поліції до захисту культурної спадщини. У зв'язку з цим доцільно було в Законі України «Про охорону культурної спадщини» в окремій нормі визначити підстави та порядок залучення працівників поліції до захисту культурної спадщини, наприклад в *статті 8-1 «Залучення органів правопорядку до охорони культурної спадщини»*.

В цілому слід відзначити, що до напрямків удосконалення реалізації державної політики у сфері культури слід віднести: 1) створення загальнодоступної цілісної інформаційної бази закладів культури, що призначена для отримання, обробки та зберігання інформації (відкритих даних у сфері культури), отриманої від суб'єктів у сфері культури. Система дозволить консолидувати, моніторити, аналізувати фінансову й нефінансову інформацію, формувати аналітичні звіти по кожному із процесів. Мова йде про запровадження електронних реєстрів та сервісів у сфері культури (баз даних закладів культури; баз даних керівників закладів культури та культурних діячів, запускання єдиного порталу Мінкульту, на якому б висвітлювались анонси всіх культурних заходів, спрямованих на розвиток культури в Україні, адже наразі такі анонси здійснюють тільки комерційні структури, які організовують концертні заходи в Україні на своїх сайтах; 2) проведення інвентаризації матеріально-технічної бази закладів культури комунальної власності (визначення закладів культури, які потребують скорочення або об'єднання з більш потужними профільними закладами, при цьому потрібно зберегти спеціалізацію даного закладу культури, покращити стан матеріально-технічного забезпечення роботи його працівників, однак оптимізувати шляхом скорочення адміністративного персоналу таких закладів; 3) розробка прозорої та відкритої процедури розрахунку та розподілу культурних субвенцій від Мінкульту України до закладів культури й навпаки; 4) оновлення

класифікаційних категорій персоналу у сфері культури відповідно по яким буде формуватись сітка оплати праці (адже сьогодні спостерігається значний перекош в оплаті праці деяких закладів культури, які фінансуються з державного бюджету та тих, які стоять на балансі ОМС ; 5) сприяння розвитку приватних закладів культури (музеїв, галерей, експозиційних центрів, театрів, хореографічних та музичних студій та отриманню ними субвенції в частині надання ними культурних послуг вузького спрямування; 6) сприяння отриманню фінансової автономії закладів культури комунальної власності; 7) запровадження дієвого механізму фінансування порядку підвищення кваліфікації працівників закладів культури.

1. Про охорону культурної спадщини: Закон від 8 червня 2000 року № 1805-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 39. Ст.333.

2. Про Національну поліцію України : Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/58019#Text>.

3. Про затвердження категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах : постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 р. № 975. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-2018-%D0%BF#Text>.

4. Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів: Наказ МВС України від 07.07.2017 № 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text>.

Ростислав МОЛЧАНОВ

доцент кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧ (FRT) У СИСТЕМІ МІСЬКОГО ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Інтеграція технології розпізнавання облич (Facial Recognition Technology – FRT) у системи міського відеоспостереження фундаментально змінює характер взаємодії держави та особи. Технічна сутність FRT перетворює традиційний розшук підозрюваних на інструмент масового стеження (mass surveillance): задля ідентифікації одного правопорушника система обробляє біометричні дані тисяч законослухняних громадян. Це створює прецедент «віртуального шиккування» (perpetual line-up), де кожен перехожий де-факто стає об'єктом підозри. Мета доповіді – проаналізувати правові механізми США, ЄС та Великої Британії щодо захисту права на анонімність осіб, які не є фігурантами кримінальних проваджень.

«Теорія мозаїки» та ерозія приватності (досвід США).

Традиційну доктрину про відсутність «очікування приватності» у публічних місцях американські правники переглядають крізь призму «теорії мозаїки» (Mosaic Theory), розвинутої у рішеннях Верховного Суду США (справи *United States v. Jones*, *Carpenter v. United States*). Суть теорії полягає в тому, що хоча поодинокі фіксації особи не є порушенням, сукупність (мозаїка) даних про її пересування створює якісно нову інформацію. Це дозволяє ретроспективно відтворити приватне життя особи: від політичних поглядів і віросповідання до кола спілкування [1; 12].

FRT руйнує концепцію «публічної анонімності» (obscurity), перетворюючи адміністративний моніторинг на несанкціонований обшук без ордеру, що суперечить Четвертій поправці до Конституції США. Законодавство окремих штатів, зокрема Закон Меріленду 2024 року (Facial Recognition for Law Enforcement Act), уже забороняє використовувати FRT для моніторингу осіб під час реалізації ними конституційних прав (наприклад, на мітингах) і вимагає негайного видалення даних, що не збіглися зі списками розшуку.

«Охолоджуючий ефект» та демократія (європейський підхід).

Європейські інституції вбачають у FRT загрозу демократичним свободам через